

I.Általános szabályok

1.Általános illetékesség, illetékességi területek:

Az eljárásra az a gyámhatóság illetékes, amelynek területén

- a) a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülőjének, gyámjának,
- b) az ügyei vitelében akadályozott, illetőleg cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló személynek,
- c) az ideiglenes gondnokrendeléssel, zárgondnok kirendelésével, valamint gondnokság alá helyezési eljárással érintett személynek a lakóhelye található.

Ha a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülők lakóhelye különböző gyámhatóságok illetékességi területen található, a gyámhatóság illetékességét a gyermek lakóhelye határozza meg. Ha a gyermek lakóhelye egyik szülőjének lakóhelyével sem azonos, az a gyámhatóság jár el, amelynek területén az anya lakóhelye található.

2. Az ügyélfogadás rendje

3. Az ügyintézés határidő

Az általános ügyintézési határidő teljes eljárásban hatvan nap; az ügyintézési határidő az eljárás megindulásának napján kezdődik.

Az ügyintézési határidőbe nem számít be

- az eljárás felfüggesztésének, szünetelésének és
- (ha függő hatályú döntés meghozatalának nincs helye) az ügyfél mulasztásának vagy késedelmének időtartama.

Az ügyet soron kívül kell elintézni, ha a kiskorú ügyfél érdekeinek veszélyeztetettsége indokolja, életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet elhárítása indokolja, a hatóság ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el, vagy a közbiztonság, a közrend vagy a nemzetbiztonság érdekében egyébként szükséges. Ha a határidőből kevesebb, mint tizenöt nap van hátra, a további eljárási cselekményeket soron kívül kell elvégezni.

Fentiekől eltérő különös szabályok az egyes ügyleírásoknál kerülnek meghatározásra.

4. Alapvető eljárási szabályok

- A kérelem az illetékes hatóságnál vagy – ha azt törvény vagy kormányrendelet nem zárja ki – a kormányablaknál terjeszthető elő.
- Ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, a kérelmet a hatósághoz írásban vagy személyesen lehet előterjeszteni.
- Az eljárás a kérelemnek az eljáró hatósághoz történő megérkezését követő napon indul.

- Ha jogszabály további követelményt nem állapít meg, a kérelem tartalmazza az ügyfél és képviselője azonosításához szükséges adatokat és elérhetőségét.
- Nem kérhető az ügyféltől szakhatósági állásfoglalás vagy előzetes szakhatósági állásfoglalás csatolása, és az ügyfél azonosításához szükséges adatok kivételével olyan adat, amely nyilvános, vagy amelyet jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartásnak tartalmaznia kell.
- A kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel.
- A hatóság a kizárólag kérelemre indítható eljárások kivételével hivatalból eljárást indíthat, a kérelemre indult eljárást jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén folytathatja. Hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint felülvizsgálhatja a saját és a felügyelete alá tartozó hatóság döntését és eljárását.
- A természetes személy ügyfél akkor rendelkezik eljárási képességgel, ha az ügy tárgyára tekintettel cselekvőképesnek minősül.
- A hatóság jogosult az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője természetes személyazonosító adatainak és az ügyfajta szabályozó törvényben meghatározott személyes adatok, továbbá – ha törvény másként nem rendelkezik – a tényállás tisztázásához elengedhetetlenül szükséges más személyes adatok megismerésére és kezelésére. A kérelemre induló eljárásban vélelmezni kell, hogy a kérelmező ügyfél a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott.
- Ha törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője, vagy az általa, illetve törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat. Jogi személy törvényes képviselőjének eljárása személyes eljárásnak minősül. Az ellenérdekű ügyfelek képviselőjét nem láthatja el ugyanaz a személy.
- A hatóság írásban, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvényben meghatározott elektronikus úton, vagy személyesen tart kapcsolatot az ügyféllel és az eljárásban résztvevőkkel.
- A hivatalbóli eljárás az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik, megindításáról az ismert ügyfelet a hatóság értesíti. Az értesítés tartalmazza az ügy tárgyát és számát, az eljárás megindításának napját és az ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe nem számító időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét, és az ügyféli jogokra és kötelezettségekre vonatkozó tájékoztatást.
- Ha a kérelem a jogszabályban foglalt követelményeknek nem felel meg, vagy megfelel, de a tényállás tisztázása során felmerült új adatra tekintettel az szükséges, az eljáró hatóság határidő megjelölésével, a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt.
- A hatóság az eljárást megszünteti, ha a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására; a kérelmező ügyfél a hatóság felhívására nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el, és az eljárást hivatalból nem folytatja; az eljárás okafogyottá vált; az ügyfél nem tesz eleget eljárási költség előlegezési kötelezettségének; az eljárás kérelemre indult, és valamennyi kérelmező ügyfél

kérelmét visszavonta, illetve ahhoz az ellenérdekű ügyfelek hozzájárultak, és az eljárás hivatalból nem folytatható; a hatóság megállapítja, hogy az ügyben más hatóság már eljár, vagy más hatóság kijelölésére került sor, vagy az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amely bíróság vagy más szerv hatáskörébe tartozik, és az ügyfél a hatóságnak az eljárás megindítására vonatkozó felhívásának nem tesz eleget.

- Az ügyfél kérelmével a tárgyában hozott döntés véglegessé válásáig rendelkezhet.
- Az eljáró hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint felülvizsgálhatja a saját és a felügyelete alá tartozó hatóság döntését és eljárását.
- Azt, akinek személyes meghallgatása az eljárás során szükséges, a hatóság kötelezi, hogy a megjelölt helyen és időpontban jelenjen meg.
- Ha az idézett személy a szabályszerű idézésnek nem tesz eleget, vagy meghallgatása előtt az eljárás helyéről engedély nélkül eltávozik, és távolmaradását előzetesen alapos okkal nem menti ki, vagy utólag megfelelően nem igazolja, vagy az idézésre meghallgatásra alkalmatlan állapotban jelenik meg, és ezt a körülményt nem menti ki, eljárási bírsággal sújtható.
- Ha az idézett személy az idézésre nem jelent meg, és távolmaradását nem mentette ki, a rendőrség útján elővezetethető.
- A hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas. Nem használható fel bizonyítékként a hatóság által, jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték. Bizonyíték különösen az ügyfél nyilatkozata, az irat, a tanúvallomás, a szemléről készült jegyzőkönyv, a szakértői vélemény, a hatósági ellenőrzésen készült jegyzőkönyv és a tárgyi bizonyíték.
- A hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli.
- Az ügyre vonatkozó tény tanúval is bizonyítható.
- A tanúként idézett személy – az Ákr-ben meghatározott kivétellel – köteles tanúvallomást tenni.
- Szakértőt kell meghallgatni vagy szakvéleményt kell kérni, ha az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, és az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, vagy jogszabály írja elő a szakértő igénybevételét.
- Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni. Az ügyben eljáró hatóság el nem járó tagja, valamint – ha az a tényállás tisztázáshoz elengedhetetlen – az ellenőrzés helyszínén tartózkodó, idegen nyelvet beszélő személy tolmácsként igénybe vehető.
- Aki az eljárás során valamely határnapot, határidőt önhibáján kívül elmulasztott, igazolási kérelmet terjeszthet elő.
- Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthez az eljárás során keletkezett iratba.
- A hatóság döntésének formája határozat vagy végzés. A hatóság az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során hozott egyéb döntése végzés.
- A hatóság határozata ellen önálló jogorvoslatnak van helye. A hatóság végzése ellen önálló jogorvoslatnak akkor van helye, ha azt törvény megengedi, egyéb 11

esetben a végzés elleni jogorvoslati jog a határozat, ennek hiányában az eljárást megszüntető végzés ellen igénybe vehető jogorvoslat keretében gyakorolható.

- Ha a kötelezett a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget, az végrehajtható. A végrehajtást – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el. A végrehajtást – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az állami adóhatóság foganatosítja.
- A hatóság köteles úgy megszervezni a tevékenységét, hogy az az eljárás valamennyi résztvevőjének a legkevesebb költséget okozza, és – a tényállás tisztázására vonatkozó követelmények sérelme nélkül, a fejlett technológiák alkalmazásával – az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.
- Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárás költségeit az viseli, akinél azok felmerültek.
- Az eljárás résztvevője viseli a jogellenes magatartásával okozott költségeket.
- Az eljárási költséget a hatóság összegszerűen határozza meg, és dönt a költség viseléséről, illetve a megelőlegezett költség esetleges visszatérítéséről.
- A hatóság annak a természetes személy ügyfélnek, aki kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részét nem képes viselni, jogai érvényesítésének megkönnyítésére, vagy törvényben meghatározott más fontos okból költségmentességet engedélyezhet.
- A gyámügyi eljárásban meg kell hallgatni a szülőt és más törvényes képviselőt, a gondozót, a korlátozottan cselekvőképes gyermeket, a cselekvőképességében a gyámügyi eljárásban felmerülő jognyilatkozat tekintetében részlegesen korlátozott személyt és az ítélőképessége birtokában levő cselekvőképtelen gyermeket, továbbá minden esetben azt, akivel szemben kötelezettséget kívánnak megállapítani, valamint – szükség szerint – a gyermek más közeli hozzátartozóit. A meghallgatást mellőzni lehet, ha a meghallgatás miatti késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna.
- A kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésének engedélyezésével, az örökbefogadással, a származás megismerésével, a terhességet eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya születendő gyermek lakóhelyének megállapításával, a családi jogállással, a szülői ház elhagyásával, a családbefogadással és a gyámsággal, gondnoksággal és a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos jognyilatkozatokat csak személyesen lehet megtenni, valamint, ha a tényállás tisztázása érdekében a gyámhatóság tárgyalást tart, azon személyesen kell megjelenni.
- A jogszabály előírása esetén a gyermek személyi ügyeiben a szülői felügyeletet együttesen gyakorló mindkét szülőnek személyesen kell eljárnia, illetőleg személyesen kell nyilatkoznia.
- A gyámhatóság a gyermeket törvényes képviselője, illetve egyéb érdekelt jelenléte nélkül is meghallgathatja, ha az a gyermek érdekében áll.
- Ha az ügyfél és törvényes képviselője között érdekellentét van, a gyámhatóság eseti gondnokot vagy eseti gyámot rendel ki számára. Ha az ügyfél törvényes képviselőjével szemben terjeszt elő kérelmet, az érdekellentét fennállását meg kell állapítani.

- Cselekvőképtelen személyt csak akkor lehet tanúként meghallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható és ehhez törvényes képviselője hozzájárul. Cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes tanú meghallgatását csak a tanú törvényes képviselőjének jelenlétében lehet lefolytatni.

5. Tájékoztatás az ügyfelet megillető jogokról, illetve az ügyfelet terhelő kötelezettségekről

Az ügyfelet megillető általános jogokat és az ügyfelet terhelő általános kötelezettségeket az Alaptörvény, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) határozza meg.

Az ügyfelet megillető jogok:

- Az ügyfelet megilleti a tisztességes ügyintézéshez és a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog és az eljárás során az anyanyelv, kisebbségi nyelv használatának joga.
- A hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogairól és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.
- Az ügyfél az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet.
- Ha jogszabály nem zárja ki, az ügyfél a nyilatkozatával pótolhatja a hiányzó bizonyítékot, ha annak beszerzése nem lehetséges.
- Az ügyfél kérelmével a tárgyában hozott döntés véglegessé válásáig rendelkezhet.
- A hatóság a törvényben meghatározott korlátozásokkal az ügyfeleknek és képviselőiknek, valamint más érdekeltnek biztosítja az iratbetekintési jogot, ugyanakkor gondoskodik a törvény által védett adatok megőrzéséről és a személyes adatok védelméről.
- Az ügyfél a hatóság döntése ellen – az adott döntésre vonatkozó, jogszabály által előírt határidőn belül – fellebbezéssel élhet.

Az ügyfelet terhelő kötelezettségek:

- A közigazgatási hatósági eljárásban az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni és az eljárás többi résztvevőjével együttműködni.
- Az ügyfél magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére.
- A hivatalbóli eljárásban az ügyfél a hatóság erre irányuló felhívására köteles közölni az érdemi döntéshez szükséges adatokat.
- Az ügyfél a törvény által meghatározott esetekben eljárási költség viselésére köteles; kérelemre indult eljárásban az eljárási költséget – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a kérelmező ügyfél előlegezi, a bizonyítási eljárással járó költségeket a bizonyítást indítványozó fél előlegezi.
- Az idézett személy köteles az idézésnek eleget tenni.